

Sygn. akt VII U 845/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2014 r. w Gdańsku

sprawy K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 20 stycznia 2014r. nr (...)

1. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu K. W. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 13 lutego 2014r.,
2. Umarza postępowanie odwoławcze w zakresie stażu pracy w warunkach szczególnych rozstrzygnięte decyzją z dnia 06 marca 2014r.,
3. Nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji.

Sygn. akt VII U 845/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił K. W. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz.1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze(Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 zm.), albowiem wnioskodawca na dzień 01 stycznia 1999 r. nie legitymuje się 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach oraz na dzień składania wniosku o emeryturę nie osiągnął wymagalnego wieku 60 lat.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wniósł także o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach następujących okresów zatrudnienia:

-od 20.11.1975 r. do 31.05.1977 r. z tytułu zatrudnienia w (...),

- od 03.06.1977 r. do 30.06.1987 r. z tytułu zatrudnienia w Zakładzie Produkcyjno (...) w T. (późniejsza nazwa (...). o.o. w T.);

- od 01.07.1991 r. do 31.03.1992 r., od 01.06.1996 r. do 31.01.1997 r., od 08.09.1997 r. do 31.12.2000 r. z tytułu zatrudnienia w (...) S.A. z siedzibą w T..

- od 01.07.1987 r. do 08.04.1991 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D..

Ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków W. G., B. G. (1), H. Ś., S. A., M. Z., H. D., E. R., E. M., E. S., H. S..

Wnioskodawca wniósł także o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 26.07.1973 r. do 24.07.1975 r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania ubezpieczonego, podtrzymując stanowisko jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, iż decyzją z dnia 06.03.2014 r. ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, przy czym łączny okres zaliczony do pracy w szczególnych warunkach w oparciu o przedłożone dokumenty wynosi 14 lat i 19 dni. Pozwany wskazał, iż do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy zaliczył następujące okresy pracy:

-od 03.06.1977 r. do 30.06.1987 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowym (...) sp. zo. o. w T.;

- od 01.07.1991 r. do 31.03.1992 r., od 01.06.1996 r. do 31.01.1997 r., od 08.09.1997 r. do 31.12.1998 r. z tytułu zatrudnienia w (...) S.A. w T. na podstawie świadectwa pracy w szczególnych warunkach z dnia 20.02.2014 r. pomijając okresy zasiłku chorobowego po dniu 15.11.1991 r. Pozwany wyjaśnił, iż zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach podlega także okres od 20.11.1975 r. do 31.05.1977 r. zaliczony decyzją z dnia 20.01.2014 r.

Organ rentowy wyjaśnił, iż do stażu pracy nie zaliczył:

- okresu urlopu bezpłatnego od 03.10.1998 r.

- okresów zasiłków chorobowych przypadających po dniu 15.11.1991 r. tj.: 28.12.1991 r. do 07.02.1992 r., od 04.07.1996 r. do 11.07.1996 r., od 16.09.1996 r. do 19.09.1996 r., od 19.10.1996 r. do 25.10.1996 r., od 12.07.1996 r. do 21.12.1996 r., 23.12.1996 r. do 11.01.1997 r., od 15.12.1997 r. do 24.12.1997 r., od 03.06.1998 r. do 08.06.1998 r., od 02.09.1998 r. do 08.09.1998 r.;

- okresu zatrudnienia w (...)Spółdzielni Produkcyjnej(...) w D. od 01.07.1987 r. do 08.04.1991 r., z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Przesłanką warunkującą odmowę zaliczenia tego okresu do pracy w szczególnych warunkach jak wskazywał pozwany było członkostwo w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...).

Odmawiając zaliczenia do stażu pracy w szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 26.07.1973 r. do 24.07.1975 r. pozwany wyjaśnił, że okres ten nie podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach z uwagi, iż w okresie poprzedzającym powołanie do odbycia zasadniczej służby wojskowej wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Pismem procesowym z dnia 26.05.2014 r. wnioskodawca doprecyzował wnioski dowodowe poprzez wskazanie adresów zamieszkania świadków E. R., E. M., H. S.. Wyjaśnił, iż nie udało się ustalić adresów świadków S. A., M. Z., H. D. i E. S.. Wskazał, iż w poczet członków (...) Spółdzielni Pracy (...) został przyjęty po 8 miesiącach pracy.

(vide: pismo z dnia 26.05.2014 r. k.39 verte)

Na rozprawie w dniu 25.06.2014 r. cofnął wniosek o przesłuchanie świadka H. Ś. .

(vide : protokół z dnia 25.06.2014 r. k. 50 akt)

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Ubezpieczony K. W. urodzony (...), w dniu 14 stycznia 2014 r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych .

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 20 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawcy K. W. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach, z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa.

Decyzją z dnia 06 marca 2014 r. organ rentowy ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca nie jest członkiem OFE.

W toku postępowania przed organem rentowym pozwany zaliczył ubezpieczonemu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny w wymiarze 29 lat, 1 miesiąca i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, oraz 14 lat i 19 dni okresu pracy w szczególnych warunkach.

Okoliczności bezsporne, vide : wniosek – k. 1-3 plik akt ubezpieczeniowych, karta przebiegu zatrudnienia k.37, decyzja ZUS z dnia 20.01.2014 r. k.23 akt ubezpieczeniowych, decyzja z dnia 06.03.2014 r. k.38 akt ubezpieczeniowych.

Wnioskodawca K. W. z zawodu jest tokarzem.

W okresie od 01 września 1969 r. do 31 października 1975 r. ubezpieczony K. W. był zatrudniony w Zakładach (...) „P. – M. w T.. Początkowo na podstawie umowy o naukę zawodu w zawodzie tokarz od 01.09.1969 r. zwartej na okres trzech lat a następnie na podstawie umowy o pracę z dnia 01.08.1972 r. zawartej na czas nieokreślony na stanowisku tokarza.

W okresie od 26.07.1973 r. do 24.07.1975 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu służby wojskowej w dniu 11 sierpnia 1975 r. powrócił do pracy do Zakładów (...) „P. – M. w T., gdzie był zatrudniony na stanowisku tokarza.

W okresie od 01 lipca 1987 r. do 08 kwietnia 1991 r. był zatrudniony w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D.. W spółdzielni znajdował się Dział Metalowy i Dział Rolnictwa. Wnioskodawca pracował w dziale metalowym. (...) Spółdzielnia Produkcyjna (...) świadczyła usługi dla rolnictwa ale także wykonywała zlecenia dla kolej i górnictwa. W zakresie usług świadczonych dla kolej wykonywano produkcję śrub, natomiast w zakresie usług świadczonych dla górnictwa wykonywała siatki i pręty stalowe. Praca odbywał się w systemie zmianowym.

Wnioskodawca K. W. wykonywał pracę na gwoździarce (przy produkcji gwoździ), przy produkcji śrub oraz na tłoczni. Ubezpieczony był operatorem gwoździarki tj. obsługiwał maszynę do produkcji gwoździ. Gwoździarka produkowała 240 sztuk gwoździ w czasie 1 minuty. Był także operatorem tłoczni. W spółdzielni znajdowało się trzy tłocznie, było także trzech operatorów tłoczni. Na tłoczni produkowano śruby pod zamówienia na kolej. Praca na tłoczni polegała na ustawieniu maszyny, włączeniu jej. Do zadań wnioskodawcy należało także dowieźć materiału do produkcji śrub, materiał był przewożony wózkami widłowymi. Materiał ten był w postaci kręgu metalowego, który był podawany na tłocznę, po podaniu materiału wnioskodawca miał obowiązek czuwać nad prawidłową pracą tłoczni.

W dniu 01.07.1987 r. wnioskodawca złożył oświadczenie o przyjęcie w poczet członków spółdzielni. Osoby pracujące w spółdzielni były jednak przyjmowane w poczet członków spółdzielni po 5 do 8 miesiącach pracy.

W okresie tegoż zatrudnienia ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego od 01.04.1991 r.

B. G. był zatrudniony w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D. od 1985 r., pracował na gwoździarce, był zmiennikiem wnioskodawcy.

W. G. był zatrudniony w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D. od 1986 r. do 1991 r., pracował w dziale metalowym.

W okresie od 16 kwietnia 1991 r. do 30 września 2001 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. w T.. (...) S.A. Było to przedsiębiorstwo, które zajmowało się produkcją gazomierzy oraz dystrybutorów do gazu.

W początkowym okresie zatrudnienia od 16.04.1991 r. ubezpieczony był zatrudniony w wydziale W-1, na stanowisku tokarza, od 01.07.1991 r. do 31.03.1992 r. świadczył pracę w wydziale W-1, na stanowisku wiertacza – szlifierza, **od 01.04.1992 r.** był zatrudniony w wydziale W-3 na stanowisku montera, wykonywał pracę lutowacza. Praca ta polegała na składaniu – łączeniu elementów gazomierzy przy zastosowaniu lutowania.

Od 01.06.1996 r. do 31.01.1997 r. był zatrudniony jako tłoczarz tworzyw termoutwardzalnych (bakielitów), od 01.02.1997 r. był zatrudniony na stanowisku robotnika transportu produkcji gazomierzy, od 08.06.1997 r. do 31.12.2000 r. był zatrudniony na stanowisku tłoczarza tworzysh termoutwardzalnych w GG (tłoczarz bakielitu).

W okresie tegoż zatrudnienia korzystał z urlopów bezpłatnych 06.09.1997 r. ,03.10.1998 r. 26.08.2000 r.

E. M. była zatrudniona w (...) S.A. w T. w okresie od 1969 r., świadczyła prace na produkcji, w rozdzielni a następnie ponownie na produkcji, w okresie od 1992 r. przyuczala wnioskodawcę K. W. do pracy lutowacza.

E. R. była zatrudniona w (...) S.A. w T. w okresie od 06.09.1972 r. do 31.12.1998 r. i w okresie od 16.03.1975 r. do 29.12.1983 r., od 06.01.1985 r. do 31.10.1993 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach na stanowisku montera lutowacza.

H. S. był zatrudniony w (...) S.A. w T. w okresie od 02.07.1977 r. do nadal, pracował z wnioskodawcą w dziale gazomierzy domowych na stanowisku mistrza .

Dowód:

- akta osobowe za okres zatrudnienia w Zakładach (...) „P. – M. w T. tym umowa o naukę zawodu z dnia 01.09.1969 r. , umowa o pracę z dnia 28.06.1972 r., umowa o pracę z dnia 11.08.1975 r., świadectwo pracy z dnia 27.10.1975 r.;
- akta osobowe za okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...) w tym świadectwo pracy z dnia 09.04.1991 r., zaświadczenie z dnia 27.03.1991 r., deklaracja członkowska z dnia 01.07.1987 r.;
- akta osobowe za okres zatrudnienia w (...) S.A. w T. w tym umowa o pracę z dnia 16.04.1991 r. k. 2., angaż z dnia 22.07.1991 r. k.3., angaż z dnia 01.04.1992 r. k.8., angaż z dnia 09.10.1992 r. k.9, angaż z dnia 16.01.1993 r. k.10, angaż z dnia 07.10.1993 r. k.11 , angaż z dnia 22.11.1993.r.k.12, angaż z dnia 04.01.1994 r. k.13, angaż z dnia 01.06.1996 r. k.21, angaż z dnia 31.01.1997 r.k.23 , angaż z dnia 03.02.1997 r. k.28, angaż z dnia 02.09.1997 r. k.32, świadectwo pracy z dnia 28.09.2001 r. k.60, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 20.02.2014 r.;
- akta sprawy w tym zeznania świadka B. G. k. 48 wraz z nagraniem na płycie CD k. 52, zeznania świadka W. G. k. 48-49 wraz z nagraniem na płycie CD k. 52, zeznania świadka E. M. k. 49 wraz z nagraniem na płycie Cd k. 52, zeznania świadka E. R. k. 49-50 wraz z nagraniem na płycie CD k. 52, zeznania świadka H. S. k. 50 wraz z nagraniem na płycie CD k. 52, zeznania wnioskodawcy w związku z słuchaniem informacyjnym k. 47-48, 51 wraz z nagraniem na płycie CD k. 52.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego, aktach osobowych za sporne okresy zatrudnienia oraz dokumentacji z akt sprawy,

której prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawą ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków B. G., W. G., E. M., E. R., H. S., które zasługiwały na wiarę, albowiem były jasne, spójne, rzetelne i razem z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie tworzyły zwartą i logiczną całość. W poczet materiału dowodowego Sąd zaliczył także zeznania wnioskodawcy K. W., które ocenił jako wiarygodne i zbieżne z zeznaniami świadków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego K. W. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, że stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013, poz. 1440 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2, zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. (Dz.U.2012.637) z dniem 1 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 1 stycznia 2013r. aby uzyskać uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Podkreślić także należy, iż dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale III (w hutnictwie i przemyśle metalowym) pod poz. 83 wskazano

lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych a pod poz. 69 wskazano tłoczenie gwoździ , nitów oraz obsługa automatów do produkcji drutu kolczastego i wyrobów z drutu.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony na dzień 01 stycznia 1999 r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 29 lat, 1miesiąc i 14 dni oraz okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat i 19 dni, nie jest członkiem OFE.

Wynik przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego potwierdza w sposób nie budzących żadnych wątpliwości interpretacyjnych, iż wnioskodawca w okresie od 01 lipca 1987 r. do 08 kwietnia 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę polegającą na tłoczeniu gwoździ, nitów oraz obsłudze automatów do produkcji drutu kolczastego lub wyrobów z drutu (dział III w hutnictwie i przemyśle metalowym poz. 69).

Pozwany odmawiając zaliczenia spornego okresu od 01 lipca 1987 r. do 08 kwietnia 1991 r. podnosił, iż wnioskodawca nie legitymuje się za te okresy pracy świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz, że był członkiem spółdzielni (...) a nie jej pracownikiem.

Na początku rozważań wskazać należy, że świadectwo pracy, czy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej.

Dlatego też w ramach postępowania sądowego Sąd ocenia zarówno zasadność odmowy wydania przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, jak i zasadność umieszczenia w świadectwie pracy wzmianki, że pracownik wykonywał pracę w warunkach szczególnych (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619/98, OSNP 2000 Nr 11, poz. 439).

Ponadto przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego. Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą zatem wynikać jedynie z przepisów tego kodeksu, przy czym przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i następane k.p.c.) nie zawierają dodatkowych ograniczeń w stosunku do przepisów ogólnych regulujących postępowanie dowodowe (art. 235-309 k.p.c.). Powyższe oznacza, iż okoliczności, od których uzależnione jest prawo do emerytury mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków czy opiniami biegłych, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 sierpnia 2006 r., I UK 27/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 235, z dnia 2 lutego 1996

r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 Nr 16, poz. 239, z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 Nr 11, poz. 342 oraz z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 257).

Podkreślenia także wymaga, iż wykazy resortowe, mające za zadanie uszczegółowienie wykazu prac zawartego w rozporządzeniu Rady Ministrów, muszą być dostosowane do treści załącznika do wymienionego rozporządzenia. Mają charakter porządkujący, ale nie stanowią aktu normatywnego powszechnie obowiązującego, a więc ich treść nie jest wiążąca przy ustalaniu prawa do wcześniejszej emerytury. Gdy wymienione w nich stanowiska nie odpowiadają wykazowi prac ujętemu w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów, nie wywołują skutków przewidzianych w art. 32 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 103/11, niepubl.).

Podkreślenia wymaga iż wnioskodawca nie legitymuje się świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D. a posiada jedynie świadectwo pracy z dnia 09.04.1991 r., w którym spółdzielnia wskazała, iż wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku tokarza. Jednakże całościowa analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, oparta w szczególności o zeznania świadków, oraz o zeznania wnioskodawcy i szcążkowe dokumenty z akt osobowych w sposób nie budzących żadnych wątpliwości interpretacyjnych potwierdza, iż wnioskodawca w okresie zatrudnienia w zatrudniony w (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D. wykonywał pracę w szczególnych warunkach polegającą na produkcji gwoździ i śrub na toczni a pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Okoliczności te zostały wykazane dokumentami z akt osobowych w tym w szczególności świadectwem pracy w tym świadectwo pracy z dnia 09.04.1991 r. a także uszczegółowione zeznaniami świadków B. G. i W. G. a także zeznaniami samego wnioskodawcy . Świadkowie powołani w sprawie byli współpracownikami wnioskodawcy za sporny okres zatrudnienia, pracowali w tej samej spółdzielni, na tożsamym co wnioskodawca stanowisku (B. G. był zmiennikiem wnioskodawcy w czasie zatrudnienia na gwoździarce), a to uzasadnia ich wiedzę co charakteru pracy, zakresu obowiązków i charakter wykonywanego zatrudnienia przez K. W.. Godzi się w tym miejscu wskazać, wnioskodawca obsługiwał gwoździarkę oraz maszynę do produkcji śrub i tłocznię.

Wskazać należy, iż także zeznania świadków B. G. i W. G. potwierdziły, iż wnioskodawca będąc zatrudnionym na stanowisku tokarza wykonywał pracę w szczególnych warunkach, polegającą na produkcji gwoździ i śrub na toczni a pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego w zakresie w jakim organ rentowy wskazywał, iż w okres od 01 lipca 1987 r. do 08 kwietnia 1991 r. nie podlega do zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach z uwagi na członkostwo w spółdzielni. Wskazać należy, iż faktycznie ubezpieczony był członkiem (...) Spółdzielni Produkcyjnej (...), jednak zasadnicze znaczenie ma fakt, że z tą spółdzielnią łączyła go spółdzielcza umowa o pracę. Zatem ubezpieczony świadczył pracę nie na zasadzie członkostwa lecz na podstawie stosunku pracowniczego, albowiem zgodnie z art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Zatem w sytuacji, gdyż w istocie wnioskodawca w spornym okresie świadczył pracę na podstawie spółdzielczej umowy o pracę, nie ma przeszkód, aby okres ten uznany został za pracę w warunkach szczególnych (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 kwietnia 2012r. IUK384/11, G.Prawna 2012/157/7).

Biorąc pod uwagę powyższe wskazać należy, iż niewątpliwie charakter pracy świadczony przez wnioskodawcę w okresie od 01 lipca 1987 r. do 08 kwietnia 1991 r.(z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego od 01.04.1991 do 08.04.1991 r.) z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Produkcyjnej(...) polegający na pracy przy produkcji gwoździ, śrub na tłoczni kwalifikuje do pracy w szczególnych warunkach.

Przechodząc do dalszej części rozważań wskazać należy, iż wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego sposób nie budzący żadnych wątpliwości interpretacyjnych, potwierdziły iż wnioskodawca w okresie **od 01.04.1992r. do 31.05.1996r.** stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę montera urządzeń gazowniczych , która polegała na lutowaniu elementów tych urządzeń (zgodnie z wykazem A dział III w hutnictwie

i przemyśle metalowym poz. 83, gdzie opisane jako lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych).

Podkreślenia wymaga iż wnioskodawca legitymuje się świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia w (...) S.A. w T., ale okres od 01.04.1992r. do 31.05.1996 r. nie został wskazany w tym świadectwie jako okres pracy w szczególnych warunkach. Niewątpliwie jednak całościowa analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, oparta w szczególności o zeznania świadków, zeznania wnioskodawcy oraz dokumenty z akt osobowych w sposób nie budzących żadnych wątpliwości interpretacyjnych potwierdza, iż wnioskodawca w okresie **od 01.04.1992r. do 31.05.1996 r.** wykonywał pracę w szczególnych warunkach polegającą na lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych a pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Okoliczności te zostały wykazane dokumentami z akt osobowych w tym umową o pracę z dnia 16.04.1991 r. (k. 2), angażem z dnia 22.07.1991 r. (k.3), angażem z dnia 01.04.1992 r. (k.8), angażem z dnia 09.10.1992 r. (k.9), angażem z dnia 16.01.1993 r. (k.10), angażem z dnia 07.10.1993 r. (k.11) , angażem z dnia 22.11.1993.r. (k.12), angażem z dnia 04.01.1994 r. (k.13), angażem z dnia 01.06.1996 r. (k.21), angażem z dnia 31.01.1997 r.(k.23) , angaż z dnia 03.02.1997 r. k.28, angaż z dnia 02.09.1997 r. k.32, świadectwem pracy z dnia 28.09.2001 r. (k.60), a także uszczegółowione zeznaniami świadków E. E. R. S. a także zeznaniami samego wnioskodawcy. Świadców powołani w sprawie byli współpracownikami wnioskodawcy za sporny okres zatrudnienia, pracowali w tym samym zakładzie pracy na tożsamym co wnioskodawca stanowisku, przyuczali wnioskodawcę do pracy - świadek E. M., a także byli przełożonymi wnioskodawcy - świadek H. S..

Godzi się wskazać, iż świadek E. R. pracując na tym samym stanowisku, co wnioskodawca otrzymała od pracodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie którego zakład pracy zaliczył świadców do pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia, w którym podobnie jak wnioskodawca świadczyła pracę polegającą na lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych

Wskazać także należy, iż zeznania świadków E. M., E. R., H. S. i samego ubezpieczonego potwierdziły, iż wnioskodawca będąc zatrudnionym na stanowisku monterki wykonywał pracę w szczególnych warunkach, polegającą na lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych a pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Na marginesie wskazać należy, iż okres od 01.02.1997 r. do 07.06.1997 r. nie podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach, ponieważ w tym czasie wnioskodawca wykonywał pracę na stanowisku robotnika transportu produkcji gazomierzy, która to praca nie kwalifikuje do zaliczenia jej do pracy w szczególnych warunkach.

Nadto, co wymaga podkreślenia, nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko pozwanego organu rentowego o wyłączeniu z okresu pracy w warunkach szczególnych okresów pobierania przez ubezpieczonego zasiłków chorobowych .

Odnosząc się do wyłączonych przez pozwanego organ rentowy okresów zasiłkowych po dniu 15.11.1991 r. tj.: 28.12.1991 r. do 07.02.1992 r., od 04.07.1996 r. do 11.07.1996 r., od 16.09.1996 r. do 19.09.1996 r., od 19.10.1996 r. do 25.10.1996 r., od 12.07.1996 r. do 21.12.1996 r. , 23.12.1996 r. do 11.01.1997 r., od 15.12.1997 r. do 24.12.1997 r., od 03.06.1998 r. do 08.06.1998 r., od 02.09.1998 r. do 08.09.1998 r., Sąd Okręgowy, mając na uwadze m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r. w sprawie I UK 12/11 (Lex nr 989126) uznał za zasadne zaliczenie tych okresów do pracy w warunkach szczególnych . Sąd Najwyższy w przytoczonym wyżej wyroku z dnia 13 lipca 2011 r. w sposób jednoznaczny stwierdził, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Zastosowanie art. 32 ust. 1a pkt 1 u.e.r.f.u.s. do osób, które przed dniem 1 lipca 2004 r. nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury (przewidzianych w art. 184 ustawy) nie narusza konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Wymaganie od osób, które

spełniły w dniu 1 stycznia 1999 r. warunki dotyczące stażu ubezpieczenia dodatkowo warunkowi osiągnięcia przed dniem 1 lipca 2004 r. przewidzianego w art. 32 i 46 ustawy wieku należy uznać za zbyt daleko idące, pomijające ochronę prawa tymczasowego, ukierunkowanego na przyszłe świadczenia. Identyczne stanowisko Sąd Najwyższy zajął także w późniejszych swych orzeczeniach a Sąd Okręgowy aprobuje ten pogląd w całości.

Podkreślenia także wymaga, że uprawnienia emerytalne osób odbywających w przeszłości służbę wojskową zależą zawsze od regulacji z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązujących przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tak samo jak przyporządkowanie rodzajów prac lub stanowisk w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do okresów z tytułu których przysługuje emerytura na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych następuje na podstawie przepisów dotychczasowych. Stan faktyczny zrealizowany przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pociągający za sobą dany skutek prawny, należy oceniać według dotychczasowych przepisów.

W powyższej kwestii w uchwale z dnia 16 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt: II UZP 6/13 wypowiedział się Sąd Najwyższy, podając, że w czasie, w którym przypadła poborowa ("przymusowa") służba wojskowa ubezpieczonego (od 28.10.1976 r. do 16.10.1978r.) obowiązywała ustawa z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, gwarantująca pracownikowi, po spełnieniu warunków w niej wskazanych (określonych w art. 106 ust. 1), wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby, oraz rozporządzenie wykonawcze z 1968 r., według którego pracownikowi, który podjął zatrudnienie (stosownie do zasad określonych w § 1 lub 2), zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Tak więc z językowej wykładni tego przepisu, w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że pod rządem ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i wydanego na jej podstawie (art. 108 ust. 4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Oznacza to, że w powyższych okolicznościach taki okres służby wojskowej jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., (gdy się dodatkowo uwzględni wartości konstytucyjne w ślad za rozważaniami Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, w którym trafnie wskazano, na wynikający z art. 85 ust. 1 Konstytucji, obowiązek obywatela polskiego obrony ojczyzny, stwierdzając nadto, że z art. 2 i 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, wynika zakaz ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny). Innymi słowy, jeżeli zostały spełnione przez pracownika wskazane wyżej warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazania wymaga, że okolicznością niekwestionowaną w sprawie był fakt, że ubezpieczony wrócił po odbyciu zasadniczej służby wojskowej do pracy w tym samym zakładzie pracy w okresie 30 dni od zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej. W ocenie Sądu Okręgowego nie istniała jednak w sprawie potrzeba prowadzenia postępowania dowodowego w zakresie ustalenia czy praca świadczona przez wnioskodawcę w okresie przed odejściem do służby wojskowej i po powrocie do pracy po jej zakończeniu wykonywana była w szczególnych warunkach, z uwagi, iż dwa sporne okresy pracy zaliczone przez Sąd do pracy w szczególnych warunkach (o czym Sąd rozważał powyżej) znaczenie przewyższały okres brakujący do wymiaru

15 lat pracy w szczególnych warunkach przy doliczeniu do stażu pracy okresu zaliczonego przez pozwanego organ rentowy w wymiarze 14 lat i 19 dni.

W konkluzji, z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 20 stycznia 2014 r. i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 13 lutego 2014 r., mając na uwadze datę złożenia wniosku oraz datę ukończenia 60 r. ż. (tj. 13.02.2014 r.) oraz dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, zgodnie z którą świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (pkt I sentencji wyroku)

W pkt II sentencji wyroku na mocy art. 477¹³ kpc umorzył postępowanie odwoławcze w zakresie stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczonego decyzją organu rentowego z dnia 06 marca 2014 r. mając na uwadze, iż w tym zakresie wydanie rozstrzygnięcia stało się zbędne.

Sąd rozstrzygając sprawę orzekł, o braku odpowiedzialności pozwanego za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy uznał, iż organ rentowy na etapie wydawania decyzji prawidłowo zaliczył staż ubezpieczonego odmawiając zaliczenia do stażu okresów spornych.

W związku z powyższym Sąd wydając przedmiotowe orzeczenie nie stwierdził odpowiedzialność pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, stosownie do treści przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przez wyjaśnienie „ostatniej niezbędnej okoliczności” należy rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia istnienia prawa ubezpieczonego do świadczenia.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie wnioskodawca dołożył należytych starań przedkładając wymagane dokumenty konieczne (posiadane) do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia, jednakże organ rentowy dysponując dokumentami na etapie wydawania decyzji nie mógł na ich podstawie wydać decyzji przyznającej prawa do emerytury, zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego, gdyż dopiero dokumenty z akt osobowych, zeznania świadków i samego ubezpieczonego dały podstawę do wydania takiego orzeczenia. Dlatego też organ rentowym nie ponosi odpowiedzialność za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z przyczyn wskazanych wyżej na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS , wnioskując a contrario (pkt III sentencji wyroku).

W konkluzji, z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił decyzję organu rentowego z dnia 20 stycznia 2014 r. i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 13 lutego 2014r. mając na uwadze fakt, iż ubezpieczony w tej dacie ukończył 60 rok życia oraz dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, zgodnie z którą świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

SSO Monika Popielińska